

68, 7. — 2) m. a) Bein. Çiva's ÇABDĀRTHAK. bei WILS. DRUMTAS. 66, 6. Verz. d. Oxf. H. No. 148, Anf. — b) N. pr. eines Wesens im Gefolge des Skanda MBh. 9, 2578. — c) Löwe ÇABDĀRTHAK. bei WILS. NIGH. Pr. — 3) f. श्री viell. Bein. der Durgā Verz. d. B. H. No. 1214. — Vgl. पञ्चमुख.

1. पञ्चवट (पञ्चन् + वट्) m. 1) die über die Schulter getragene Opferschnur (fünfdrehtig) TRK. 2, 7, 14. Vgl. पञ्चावट. — 2) N. pr. eines Mannes RĪĀ-TAR. 8, 3501.

2. पञ्चवट (wie eben) 1) n. (wegen des gleichbedeutenden f., zu dem wir kein Substantiv zu ergänzen wissen, fassen wir auch पञ्चवट als ursprüngliches subst., welches wiederum nur n. sein kann) die fünf Feigenbäume, N. pr. einer Localität in der Nähe der Godāvartī, wo Rāma eine Zeitlang sich aufhielt: वासं पञ्चवटे तथा R. 4, 3, 18 (13 GOAN.), gewöhnlich °वटी f. MBh. 3, 7033. R. GOAN. 1, 1, 45. 4, 49. 3, 19. 14. 18. 52. 12. 6, 82, 103. 110, 17. RAGH. 12, 31. 13, 34. Vgl. पञ्चावट. — 2) f. ई die fünf Feigenbäume, ein zusammenfassender Name für अश्रुतथ, विल्व, वट, धात्री und अशोक SKANDA-P. in HEMĀDĀJAVRATAKHAṆḌA nach ÇKDR.

1. पञ्चवर्ग (पञ्चन् + वर्ग) m. eine Gruppe —, eine Reihe von Fünfen RV. PRĀT. 1, 2. M. 7, 154. die fünf Hauptbestandtheile des Körpers (s. u. धातु): अष्टपञ्चवर्गा ऽरुम् R. GOAN. 2, 118, 27. Die Erklärer glauben, dass auch die fünf Sinne, ja sogar die fünf Opfer gemeint sein könnten. Auch f. ई (welches, wenn man kein subst. f. dazu ergänzt, doch nur fünf Reihen bedeuten kann): °बल Verz. d. B. H. No. 868. °चक्र Ind. St. 2, 264.

2. पञ्चवर्ग (wie eben) adj. in fünf Reihen —, in fünf Malen vor sich gehend: अभिषव KĀTJ. ÇR. 3, 4. 18.

पञ्चवर्ण (पञ्चन् + वर्ण) 1) adj. fünffarbig UPAG. AV. 8. — 2) m. N. pr. eines Berges HARIV. 8950. — 3) n. N. pr. eines Waldes HARIV. 8952 (पाञ्च °LANGL.).

पञ्चवर्धन (पञ्चन् + वर्ध्) m. = पञ्चरत्न NIGH. Pr.

पञ्चवर्षीय (von पञ्चन् + वर्ष) adj. fünf Jahre alt: कुमार ÇATB. 14, 137.

पञ्चवल्कल (पञ्चन् + वल्) n. die Rinde von fünf bestimmten Bäumen: न्ययोधोडुम्बराश्रुतथल्लतवेतसवल्कलैः । सर्वैरेकत्र संयुक्तैः पञ्चवल्कलमुच्यते । न्ययोधोडुम्बराश्रुतथल्लतपिप्लपीतनाः । तीरिवृताश्च पञ्चैषा वल्कलैः पञ्चवल्कलम् ॥ ÇABDĀ. im ÇKDR.

पञ्चवार्तीय (von पञ्चन् + वात) n. N. einer an die fünf Winde gerichteten Darbringung beim RĀġASŪJA ÇAT. Br. 5, 2, 4. 9. KĀTJ. ÇR. 15, 1, 20.

पञ्चवार्षिक (von पञ्चन् + वर्ष) adj. alle fünf Jahre wiederkehrend BURN. Intr. 394, N. 2; vgl. KÖPPEN I, 179. 581. HIOUEN-TSANG I, 6. °मक्त VJUP. 133.

पञ्चवार्किन् (पञ्चन् + वाक्) adj. mit Fünfen bespannt AV. 10, 8, 8. KĀTJ. 13, 2.

पञ्चविंश (von पञ्चविंशति) adj. 1) der 25ste ÇAT. Br. 4, 6, 1. 18. 3, 4, 3. 15. TBa. 1, 2, 2. VARĀH. BRH. S. 49, 14. 81 (80, a). 13. 97, 5. von Vishṇu als dem 25sten Tattva BRĀG. P. 7, 8, 52. In SŪRAS. 12, 12 erhält Vishṇu das Beiwort पञ्चविंशात्परः; doch hat die v. l. पञ्चविंशात्मकः; vgl. MBh. 12, 11251. Ind. St. 5, 375, N. 2. — 2) aus 25 bestehend, 25 enthaltend: स्तोम VS. 14, 25. AIT. Br. 7, 2. ÇAT. Br. 6, 7, 2. 6. 12, 2, 3. TBa. 1, 2, 2. 1. ताण्ड्यं पञ्चविंशं ब्राह्मणम् Verz. d. B. H. No. 284. Ind. St. 1. 31. fgg. Mit Ergänzung von स्तोम VS. 14, 23. ÇAT. Br. 10, 1, 2. 8. 9. — 3) den Pañka-

IV. Theil.

viṅga-Stoma darstellend, zu ihm gehörig, mit ihm gefeiert u. s. w. ÇĀRKH. ÇR. 12, 1, 9. PAÑĀV. Br. 16, 7, 1. अथैतं प्राच्यो दिशि वसवो देवाः षड्विंशैव पञ्चविंशैरुक्तेभिरभ्यषिञ्चन् (SĪJ. während 31 Tagen) AIT. Br. 8, 14.

पञ्चविंशक (vom vorherg.) adj. 1) der 25ste BRĀG. P. 3, 26, 15. — 2) aus 25 bestehend: पुरुष MAHOPAN. in Ind. St. 2, 6. वयसा °कः 25 Jahre alt R. III, S. 469.

पञ्चविंशति (पञ्चन् + विं) f. fünfundzwanzig VS. 14, 30. ÇAT. Br. 7, 3, 4, 43. 10, 1, 2, 8. VARĀH. BRH. S. 11, 10. नैः °शत्या 53, 78. °रात्र adj. KĀTJ. ÇR. 24, 2, 22. °गण KĀP. 1, 62. वेतालपञ्चविंशती (sic) die 25 Erzählungen des Vetāla LA. 1.

पञ्चविंशतिका (von पञ्चविंशति) f. eine Zusammenstellung von 25 (Strophen, Erzählungen): वेताल° LA. 15, 9. नैपालीपदेवताकल्याण° BURN. Lot. de la b. l. 500.

पञ्चविंशतितम (wie eben) adj. der 25ste MBh. 1 und R. 3. 4 in den Unterschrr. des Adhja und der Sarga.

पञ्चविंशतिम (wie eben) adj. dass. MBh. 12, 11251.

पञ्चविध (von पञ्चन् + विधा) adj. fünffach, fünffach: पँ° ÇAT. Br. 10, 2, 6. 16. पञ्च° 13, 6, 4, 7. °मूत्र MÜLLER, SL. 210; vgl. पञ्चविधेय.

पञ्चविधेय (wie eben) adj. dass. MÜLLER, SL. 209, N. 2; vgl. 210, N. 8, पञ्चविधिमूत्र Ind. St. 1, 470, सोममूत्रपञ्चविधान 471 und u. पञ्चविध.

पञ्चविन्दुप्रसृत (पञ्चन् - विं + प्र) n. Bez. einer best. Art von Bewegung beim Tanze DAÇAR. 145, 13.

पञ्चवीज (पञ्चन् + वीज) n. eine Zusammenstellung von fünf Samen: 1) von Cardiospermum Halicacabum, Trigonella foenum graecum, Asteracantha longifolia Nees., Ligusticum Ajowan und Kümmel; 2) von त्रिपुस, कर्कटी, दाडिम, पद्म und वानरी; 3) von Sinapis racemosa, Ligusticum Ajowan, Kümmel, Sesam von Chorasān und Moha NIGH. Pr.

पञ्चवीरगोष्ठ (पञ्चन् - वीर + गोष्ठ) DAÇAR. 77, 9. तत्पञ्चवीरगोष्ठं पञ्चानपदम् Schol. N. pr. ist weder das ganze Wort, noch पञ्चवीर, da in diesem Falle नामन् nicht fehlen würde.

पञ्चवृत् (पञ्चन् + वृत्) adv. fünffach, fünfmal ÇĀRKH. GRH. 1, 8. °वृत्म् dass. GOAN. 1, 7, 10.

पञ्चशत (पञ्चन् + शत) 1) n. hundertundfünf LĀTJ. 4, 3, 18. — 2) fünf hundert: a) n. °शतं दमः M. 8, 384. मृगान्पञ्चशतं MBh. 3, 15628. °शतानि पुत्रापाम् BRĀG. P. 9, 17, 12; hier ist es wohl richtiger getrennt zu schreiben पञ्चशतानि. — b) f. ई KATHĀS. 44, 77. — c) adj. पञ्चशताङ्कुरान् MBh. 3, 15728. °शतेषु धनुषु BRĀG. P. 9, 15, 88. — 3) adj. a) in fünf hundert bestehend (Geldstrafe): दाय्यः °शतं दमम् JĀĀH. 2, 801; vgl. अष्टशतो दमः 304. — b) eine Geldstrafe von fünf hundert (Paṇa) zahlend: वैश्यं पञ्चशतं कुर्यात्तत्रियं तु सकृन्निषाम् M. 8, 276.

पञ्चशततम (vom vorherg.) adj. der 105te R. 2. 6 in den Unterschrr. der Sarga.

पञ्चशर (पञ्चन् + शर) adj. fünfpfeilig, m. der Liebesgott PRAB. 72, 11. AK. 1, 1, 4, 20. KUMĀRAS. 7, 92.

पञ्चशल s. u. शल.

पञ्चशम् (von पञ्चन्) adv. zu Fünfen BRĀG. P. 3, 20, 13. Verz. d. Oxf. H. 105, a. 5.

पञ्चशस्य (पञ्चन् + शस) n. die fünf Kornarten: धान्य, मुद्ग, तिल, यव und